

NADER VLEERMUIZENONDERZOEK KOR-
TENHOEF

ELBERT MOOIJLAAN 1

TE KORTENHOEF

Ecologie

Rapportage nader vleermuizenonderzoek Kortenhoeft

Elbert Mooijlaan 1 te Kortenhoeft

Opdrachtgever	Bouwbeheer Boshuizen Reeweg 5 1394 JD Nederhorst den berg
Rapportnummer	6919.005
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	30 juli 2019
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005AP Doetinchem 0314-365150 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	J.G. Boogaard, Bsc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	F.M. van der Heide, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	8
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	9

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Bouwbeheer Boshuizen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Elbert Mooijlaan 1 te Kortenhoef.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de sloop van de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die in juni 2018 door Aveco de Bondt is uitgevoerd (rapport DB/181483).

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er ten aanzien van het gebruik van de bebouwing door gebouwbewonende vleermuizen meer informatie nodig is.

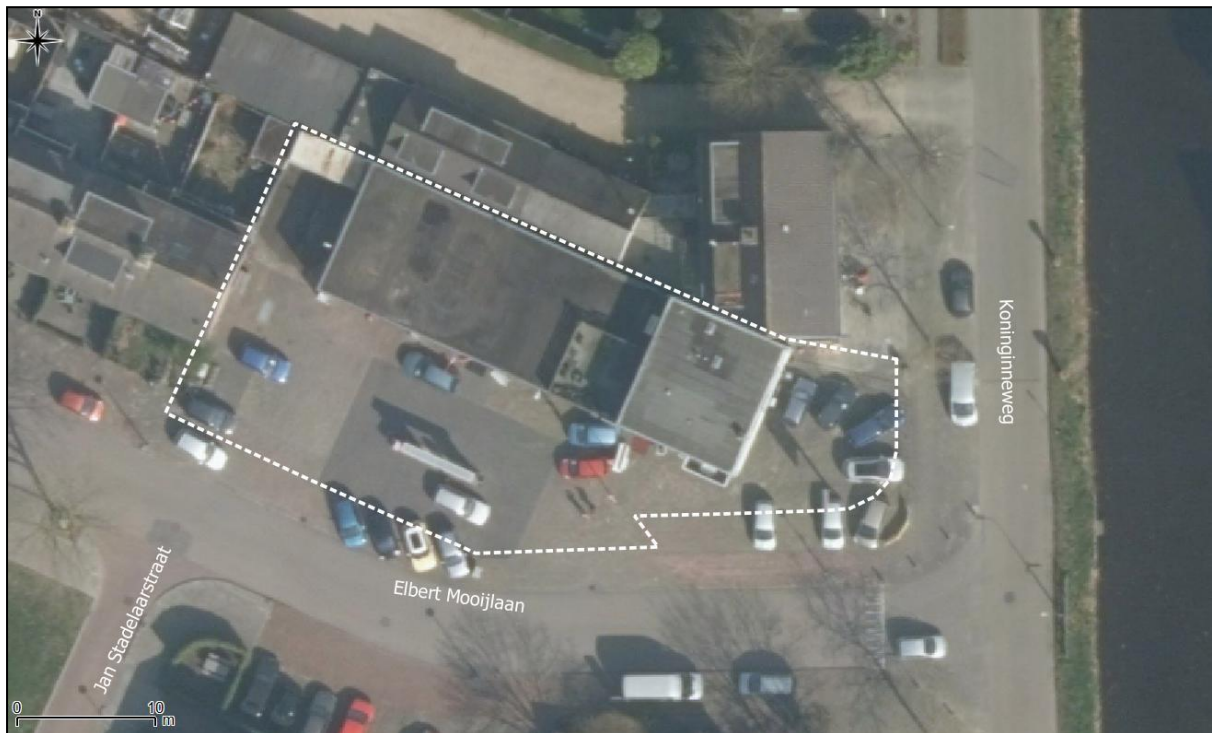
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 1.050 \text{ m}^2$) ligt aan de Elbert Mooijlaan 1, gelegen in de kern van Kortenhoef.

De onderzoekslocatie is kadastraal bekend als gemeente Kortenhoef, sectie B, nummers 3531 en 6123. Zie figuur 1 voor een luchtfoto van de onderzoekslocatie.

Figuur 1. Luchtfoto van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een bestaande autogarage met shop, tankstation en wasbox. Er is geen groen aanwezig. Aan de noord-, zuid- en westzijde van de onderzoekslocatie zijn woningen met groen aanwezig. Ten oosten van de onderzoekslocatie ligt de 's-Gravelandschevaart.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens op de onderzoekslocatie 13 tot 20 appartementen te realiseren met bijbehorende parkeergelegenheden en openbaar groen. Ten behoeve van de realisatie van appartementen zal de bestaande bebouwing worden gesloopt. In de figuren 2 en 3 zijn inrichtingsschetsen van twee toekomstige mogelijke varianten van de nieuwbouw weergegeven.

Figuur 2. Inrichtingsplan variant 1 (bron: Vollmer & Partners, 2018).

Figuur 3. Inrichtingsplan variant 2 (bron: Vollmer & Partners, 2018).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de door Aveco de Bondt uitgevoerde quickscan flora en fauna (rapport DB/181483, d.d. juni 2018) is gebleken dat de bebouwing binnen het plangebied potentieel geschikt is voor vleermuizen om in te verblijven.

Uit het rapport van de quickscan blijkt dat in de daktrimmen en in de buitenmuren enkele scheuren zitten en dat enkele voegen ontbreken. Deze kunnen een soort als de gewone dwergvleermuis toegang verschaffen tot de achtergelegen spouwmuur en andere verborgen ruimtes. Op de buitenmuren zijn naamborden geplaatst waarachter vleermuizen kunnen verblijven. Het pand heeft een bitumen dakbedekking waardoor verblijfmogelijkheden in het dak zeer beperkt zijn. Op basis van de geschiktheid van de bebouwing is de aanwezigheid van een kraam-, zomer-, paar- en/of winterverblijf voor soorten als de gewone dwergvleermuis niet uit te sluiten. Zie het rapport van de quickscan flora en fauna voor meer details.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode augustus 2018 tot en met juli 2019 in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde. Verwacht wordt dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek heeft bestaan uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		2018				2019			
		augustus	september	oktober		april	mei	juni	juli
vleermuizen	tijdstip	2 x avond				1 x ochtend		2 x avond	
	datum	-	27 augustus en 24 september 2018			30 april 2019		23 mei en 4 juli 2019	
	functie		paar/baltsverblijf			zomerverblijf		zomer- /kraamverblijf	

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 8 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Ronde 1 – paar/baltsverblijfplaats

Het eerste veldbezoek heeft plaatsgevonden om de functie paarverblijfplaats of baltslocatie vast te stellen en is uitgevoerd op 27 augustus 2018 in de avond. Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen aangetroffen op de onderzoekslocatie, ook niet overvliegend. Lands de vaart ten oosten van de onderzoekslocatie vlogen regelmatig langstrekkende gewone dwergvleermuizen.

Ten noorden, zuiden en zuidwesten van de onderzoekslocatie zijn drie baltslocaties van gewone dwergvleermuizen aangetroffen.

Ronde 2 – paar/baltsverblijfplaats

Tijdens de tweede ronde naar die functie balts/paarverblijfplaatsen op 24 september 2018 zijn, net als bij de eerste ronde, geen baltsende vleermuizen op de onderzoekslocatie waargenomen. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn twee baltsende ruige dwergvleermuizen waargenomen vanuit bebouwing ten westen en ten zuiden van de onderzoekslocatie. Ook zijn op twee plekken baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen op dezelfde locatie als ronde 1. In totaal zijn 5 paarverblijfplaatsen aangetroffen buiten de onderzoekslocatie waarvan 2 van ruige dwergvleermuis en 3 van de gewone dwergvleermuis (zie figuur 4). Op de onderzoekslocatie is geen functie als paar/baltsverblijfplaats vastgesteld.

Ronde 3 - zomerverblijfplaats

De derde ronde betreft een ochtendronde die is uitgevoerd op 30 april 2019. Tijdens de ochtendronde waren de omstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig, desondanks is weinig vleermuisactiviteit vastgesteld. Ten noorden van de onderzoekslocatie, ter hoogte van Koninginneweg 47, was activiteit van een gewone dwergvleermuis maar die is niet invliegend waargenomen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn tijdens deze ronde niet vastgesteld.

Ronde 4 – zomer- en kraamverblijfplaats

De avondronde op 23 mei 2019 is uitgevoerd om de functie zomerverblijfplaats en kraamverblijfplaats vast te kunnen stellen dan wel uit te kunnen sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld op de onderzoekslocatie of in de omliggende bebouwing. Er zijn enkel een overvliegende gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis op de onderzoekslocatie vastgesteld, maar deze vertoonden geen binding met de onderzoekslocatie.

Ronde 5 – zomer en kraamverblijfplaats

Het laatste veldbezoek is afgelegd op 4 juli 2019 in de avondschemering. Ook bij dit veldbezoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld op de onderzoekslocatie of in de omliggende bebouwing. Net als bij de derde ronde was de enige vleermuisactiviteit een gewone dwergvleermuis ten noorden van de onderzoekslocatie nabij Koninginneweg 47, maar het is uit te sluiten dat deze uit de bebouwing van de onderzoekslocatie kwam vliegen.

Conclusie en samenvatting

Op de onderzoekslocatie zijn tijdens geen van de veldbezoeken verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Met de geleverde onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid uitgesloten worden dat de bebouwing op de onderzoekslocatie een functie heeft als vaste rust- of voortplantingsplaats van gebouwbewonende vleermuizen. In figuur 4 zijn de aangetroffen functies in de omgeving van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 4. Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2018/2019.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen, ook als deze niet als zodanig in gebruik zijn.

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning is het uitgesloten dat de onderzoekslocatie een functie heeft als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot het doden/verwonden van vleermuizen en het beschadigen van verblijfplaatsen is met de voorgenomen ingreep niet aan de orde.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Econsultancy heeft in opdracht van Bouwbeheer Boshuizen een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Elbert Mooijlaan 1 te Kortenhoef.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop van de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens op de onderzoekslocatie 13 tot 20 appartementen te realiseren met bijbehorende parkeergelegenheden en openbaar groen. Ten behoeve van de realisatie van appartementen zal de bestaande bebouwing worden gesloopt.

Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen

Op de onderzoekslocatie zijn tijdens geen van de veldbezoeken verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Met de geleverde onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid uitgesloten worden dat de bebouwing op de onderzoekslocatie een functie heeft als vaste rust- of voortplantingsplaats van gebouwbewonende vleermuizen.

Conclusie

Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning is het uitgesloten dat de onderzoekslocatie een functie heeft als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot het doden/verwonden van vleermuizen en het beschadigen van verblijfplaatsen is met de voorgenomen ingreep niet aan de orde.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaar rond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

